

ภัยคือความเห็นผิด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ออกจากหลักธรรมหลักวินัย อันนั้นเอาแต่กว้านทุกข์มาให้ด้ว เอาความทุกข์มาใส่ตนก่อน แล้วยังทำให้คนอื่นเห็นผิดตามความเห็นของตัวเองไปอีก การศึกษาของทางโลกเขาณะ โลกเขาศึกษามาขนาดไหน ความศึกษาของทางโลกต้องว่ามีการศึกษานะ ปัญญาแก้ไขทุกอย่างได้หมดแม้แต่โลกกับธรรม แต่มันลึกซึ้งคนละชั้น

ปัญญาโลกแก้ไขเฉพาะปัจจัย ๔ เท่านั้น แก้ไขเรื่องวัตถุ การก่อสร้าง ต้องใช้วิชาการ คัดแปลงวิชาการจากภูเขาเลากระเบิดมาเป็นหิน แล้วเอามาสร้างอีกสถานที่หนึ่งให้เจริญขึ้นมา วิชาทงโลก แก้ไขวัตถุ

วิชาทางธรรม วิชาแก้ไขกิเลส นี้ความเห็นต้องคัดเข้ามาให้ตรง ความเห็นผิดนี้ให้ตัวเองเป็นทุกข์ แล้วให้วิชาการนั้นเสียหายไปด้วย ให้คนอื่นเดินตามก็มีแต่ความทุกข์ไปด้วย

เขาวุ่นงวอง แก้ไข โลกนี้โง่ โง่ก็ทำให้ความทุกข์มันเกิดมา โลกนี้ไม่เจริญ โลกนี้ไม่ทันกัน เพราะคนมันโง่ ต้องให้มีความฉลาดเท่าเทียมกัน การศึกษาให้ฉลาดขึ้นมา แต่ฉลาดขนาดไหน ความเห็น เห็นเรื่องของโลกๆ เขา ความเห็นของโลกเขา นี้ความเห็นของโลกมันก็เอาแต่ไฟเข้ามา สุมตัวดี แล้วก็อยากจะหาทางออกนะ

อย่างคอมพิวเตอร์ พยายามวิจัยวิเคราะห์กันขึ้นมาเพื่อจะทำคอมพิวเตอร์ขึ้นมา แล้วทำได้ด้วย พอทำได้ก็ใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นระบบการจัดการการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลเพื่อจะให้ทุกอย่างเข้ามาเป็นความเสมอภาคด้วยปัญญาที่ว่าป็นจริยธรรม ศีลธรรม เพื่อความเจริญของโลก

แต่คนที่คิดโกงพยายามหาทางออก พยายามหาทางเอาเปรียบเขา จะใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อจะคดโกง โกง แต่ระบบมันไม่คดโกงไปกับคน ระบบมันก็ยังเก็บข้อมูลไว้ เราจะทำอย่างไรให้มันผิด

ไป ถึงว่าคนโง่ในปัจจุบันนี้ที่ไม่ทันเทคโนโลยี ให้หลักฐานนั้นทำให้ตนเองต้องติดคุกติดตะราง อีกมากมายเลย เพราะปัญญา ให้เจริญ ให้ทันเทคโนโลยีก็พอแล้ว...ทางโลก

นี่โง่กว่าเทคโนโลยี แล้วจะเอาชนะมันด้วยนะ จะเอาชนะคอมพิวเตอร์นะ พยายามจะกด จะโกงกันเพื่อจะให้ได้อยู่เหนือคน ได้เอาไรเอาเปรียบสังคม แต่สุดท้ายแล้วกฎหมาย กฎหมาย ของโลกเขาก็ยังตามมาทัน เพราะมีหลักฐานในคอมพิวเตอร์นั้น คือระบบ

ระบบ เหมือนหมายถึง วัฏฏะ ระบบเหมือนกับวัฏฏวนเลย ระบบมีอยู่ วัฏฏะก็มีอยู่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตวิญญาณนี้ตายเกิดมาในวัฏฏะ มันก็เป็นระบบอยู่เหมือนกัน เหมือน คอมพิวเตอร์เป็นระบบอยู่ แต่คอมพิวเตอร์มันยังเห็นอยู่แล้วจัดการได้ แต่วัฏฏะมันไม่เห็นสิ พอ ความไม่เห็นก็นึกว่ามีชาติปัจจุบันนี้

ไอ้ความเชื่อของเราที่เชื่อในหลักการของปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เท่านั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ววางไว้ เราศึกษาเป็นสุดมยปัญญา ความจำอันนั้น ความจำนั้นจำขามา แต่ความเห็นมันก็เห็นผิดอีกล่ะ เห็นผิดว่าควรจะต้องขึ้นตอน ควรจะทำให้มันถูกต้องไป ควรจะไปเปลี่ยนสถานะขึ้นมาแล้วจะเอากลับมาหา

ถึงว่าทำบุญกุศลนะ ทำบุญกุศลไป ทุกคนนะไม่อยากจะตายเลย อยากจะมีชีวิตอยู่เพราะ มันหวัง มันหวัง มันอาศัยอาวรณ์ มันสงวนชีวิตนี้ อยากจะให้เจอพระศรีอริยเมตไตรย ก็จะได้ ศึกษาได้ง่ายๆ นี่ความคิดมันคิดไปขนาดนั้นนะ ทั้งๆ ที่ศาสนาที่อริยสัจก็มีอยู่ ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นตรงที่ชำระกิเลสได้ก็มีอยู่ แต่ทำไมไม่ทำความเห็นตัวให้ตรงเข้าไปชำระกิเลสได้ล่ะ

ปัญจวัคคีย์นะ อัญญาโกณฑัญญะพยากรณ์แล้วว่า เจ้าชายสิทธัตถะต้องออกบวช ต้องเป็น พระศาสดา เตรียมตัวรอนะ ตั้งใจรอ รอตั้งแต่เด็กจนโต จนออกแสวงหาโมกขธรรม ออกบวชแล้ว ยังชวนกันออกไปได้ไป ๕ คน ปัญจวัคคีย์ไปอุปัฏฐากอยู่ อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าอยู่ตอนที่ยังออกแสวงโมกขธรรมอยู่นะ อุปัฏฐากอยู่ ๖ ปีเพื่ออะไร?

รอความเห็นอันถูกต้อง รอรรคอริยสัจจของสยัมภูที่ตรัสรู้เองที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าตรัสรู้ เพื่อจะได้หาวิชาการทางออกไป เห็นใหม่ ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากพระพุทธเจ้าด้วย รอ ตรงนี้ไง รอวิชาการเพื่อจะให้ความเห็นมรรคอริยสัจจที่จะพ้นออกไปจากกิเลส นั้นน่ะรอถึง ๖ ปี

นะ รอกๆ แต่อันนี้นะ เพราะใจเขาพร้อมแล้ว เพราะเขาทำสมาธิมีอยู่แล้ว สมัยนั้นการศึกษาเพื่อความ เป็นสมาธินะ เป็นโดยพื้นฐาน เพราะเขามีลัทธิต่างๆ เจ้าลัทธิสอนอยู่แล้ว

แต่เนี่ยของเรา เรามีอยู่ ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากพระพุทธเจ้าอยู่ รออยู่ถึง ๖ ปี แล้วกว่าจะได้ พอ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วถึงได้กลับมาสอนปัญจวัคคีย์ แต่เนี่ยของเรา ธรรมอันนี้มี อยู่แต่หัวใจของเรามันไม่มีสมาธิ ไม่มีพื้นฐานจะรับอันนี้ได้ไง มันกลับกัน กลับกันกับปัญจวัคคีย์ นะ ปัญจวัคคีย์พร้อมอยู่แต่ไม่มีวิชาการ ไม่มีความเห็นที่ถูกต้อง แต่เนี่ยความเห็นที่ถูกต้องใน พระไตรปิฎก ธรรมและวินัยนี้มีอยู่แต่เราต่างหากไม่มีความสามารถทำใจเข้ารับธรรมอันนั้นได้

ดูสิว่า เรามีอำนาจวาสนามากกว่าปัญจวัคคีย์ไหม ปัญจวัคคีย์ขนาดว่าพร้อมนะ พร้อมอยู่ ยังรออยู่ ยังแสวงหาอยู่ ยังมีความใฝ่ฝัน มีความเจาะจงแสวงหาอยู่ รออยู่จน ๖ ปีนะ อุปัฏฐาก พระพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี

แต่เนี่ยเราบวชกันมาเท่าไรแล้ว เราบวชมาก็ปี แล้วเราทำใจเราให้เป็นกลาง มัชฌิมาปฏิปทา คือสัมมาสมาธิ ความเป็นสมาธิเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เป็นสัมมาสมาธิ แล้วยกขึ้นวิปัสสนา สัมมาสมาธิ ยกขึ้นวิปัสสนา ใจเราต่างหาก ความเห็นของเราผิดใจ ความเห็นของเราผิดจึงทำใจ ของเราให้เป็นกลางไม่ได้ ทำใจของเราให้สมควรแก่การที่จะให้เข้าไปรับธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นวิชาการที่มีอยู่แล้ว มันเห็นความเห็นของเรานะ ความเห็นผิด ความเห็นผิดแล้วมันจะเข้าถึงสัจจะความจริงอันนั้นได้อย่างไร

สุดมยปัญญาคือการศึกษา การศึกษาเล่าเรียนมาศึกษามาขนาดไหน แล้วพอเข้ามาในใจ ของเรา มันจะเข้ามาเป็นอย่างไร เข้ามาแล้วถ้าศึกษาแล้วใจมันพอที่ว่าเป็นมัชฌิมาฯ คือว่ากิเลสไม่ รุนแรง เราอ่านเราศึกษามา มันเชื่อมั่นคล้อยตาม ความสุขแค่ซึ่งใจอันนี้ก็มีอยู่แล้ว ความซึ่งใจ ความเห็นช่องเห็นทางไป มันพอจะเป็นไปได้ นี่สุดมยปัญญา

แต่กิเลสในหัวใจ ถ้ามันมืด มันบอด เวลามันเร้าร้อน มันไม่ฟัง อ่านมาศึกษามามันก็ไม่ฟัง มันไม่ฟังอันนี้ แล้วยังไปเอาความเห็นผิดๆ ที่ความคิดออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง นอกกลุ่มนอกรทางนะ ดู อย่างพระนันทะสิ พระนันทะ พระพุทธเจ้ากลับไปโปรดพระเจ้าสุทโธทนะ แล้วพระนันทะ แต่งงานพอดี น้องชาย เอาพระพุทธเจ้าไปสวดไปเป็นมงคลในงาน แล้วให้พระนันทะถือบาตร กลับมาด้วย

“นันทะ เธอจะไปส่งเรตถาคตเธอ”

แต่พระนันทะเกรงใจก็พามาด้วย พามาที่วัด นึกว่าออกมาจะรับบาตรคืนแล้วจะกลับไปหานางชนบทกัลยาณี ฟังแต่งงานนะ พระพุทธเจ้าเอาพามาวัดเลย ความที่ว่าเขามีความเห็นผิดไป แต่กำลังจะหมดโอกาสไป พระพุทธเจ้าจึงกลับมา คึงกลับมา จนมาวัดนะ

“นันทะ เธออยากบวชเธอ”

ใครจะอยากบวช ในเมื่อฟังแต่งงาน เจ้าสาวยังรออยู่นะว่า “เดี๋ยวกลับมาละ กลับมานะ รีบกลับมาละ ส่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสร็จแล้วให้รีบกลับมา”

ไปถึงพระพุทธเจ้าพาออกบวชเลย พอบวชใจมันก็กังวลสิ นั่นความเห็นผิด ทั่วๆ ที่บวชอยู่ตัวเองเป็นพระนะ บวชเป็นพระสงฆ์อยู่ แต่คิดถึง คิดถึงอยู่ตลอดเวลาว่าเมื่อไรจะได้กลับไปหานางชนบทกัลยาณี ทุกข์ร้อนมาก มีความทุกข์ร้อนอยู่ในหัวใจ เป็นพระ บวชแล้วเป็นพระ เป็นสมมุติสงฆ์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้วาระจิต ถึงได้จับมือ ปาก่อน จับมือพา นางชนบทกัลยาณีนั่น พาไปคูลิงก่อน คูลิงเสร็จแล้วก็พาไปสวรรค์เลย ไปคุณางฟ้า คุณางฟ้าสวยไหม สวยไหม สวยไหม

“สวยไหม?”

“สวย”

“สวยกว่านางชนบทกัลยาณีไหม ที่ว่าใจยังระลึกถึงอยู่”

“โห้! เหมือนลิงตัวนั้น นี่สวยกว่า”

“อยากได้ไหม อยากได้ไหม?”

ใครไม่อยากได้ ในเมื่อหัวใจมีกิเลสอยู่ ทุกคนต้องอยากได้หมด อยากได้ไหม เพราะว่าบวชนั้นบวชแต่กาย ยังไม่ได้บวชหัวใจ ถ้าบวชหัวใจแล้วมันถึงจะซึ่งธรรมอันนั้น

“อยากได้”

อยากได้ เอาพากลับมา พระพุทธเจ้าพากลับมา พากลับมานะ

ถ้าอยากได้นะ ให้กำหนดพุทโธ พุทโธ ให้บริกรรมเข้าไปก่อน ให้ใจสงบ ก็ด้วยพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนจิตสงบเข้าไป จิตสงบเข้าไป พระพุทธเจ้าสอนไปเรื่อย สอนไปเรื่อย สอนไปเรื่อย สอนไปจนเห็นธรรมไปเรื่อย เห็นธรรมไปจนสิ้นไปนะ

พอสิ้นไป วิชชา วิชชาที่พาให้พระนันทะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันวิชาที่ถูกต้อง แต่ความเห็นนะ นางชนบทกัลยาณี ความเห็นนางฟ้านั้นก็ความเห็นผิดแต่เป็นอุบายธรรม เป็นอุบายที่ว่าให้ทิ้งจากนางชนบทกัลยาณีแล้วก็ให้มาเกาะเกี่ยวที่นางฟ้า ที่นางฟ้า

นางฟ้า เป้าหมายมันเปลี่ยนไปจากนางชนบทกัลยาณีแล้ว เปลี่ยนไป เพราะนางชนบทกัลยาณีเป็นภรรยาที่แต่งงานแล้วแต่ยังไม่ได้เป็นคู่ครอง เพราะพระพุทธเจ้าพาออกบวชก่อน พาไปหานางฟ้า นางฟ้าสวยกว่า นางฟ้าดีกว่า มีสมบัติที่อยากได้สูงกว่าแล้ว สมบัติที่สูงกว่า ต้องใช้วิธีการเข้าไปเอาสมบัตินั้น

นั่นคืออุบายวิธีการที่จะยกใจของตนให้พ้นจากกิเลสที่มันกดถ่วงใจเป็นขั้นๆ ขึ้นมา

กิเลสอย่างหยาบๆ นางชนบทกัลยาณีเป็นปูลูชนด้วยกัน เป็นมนุษย์ด้วยกัน นางฟ้าสูงกว่าอุบายที่ยกใจขึ้นมา อุบาย ความเห็นถึงจะเป็นความเห็นผิดแต่ก็เป็นอุบายธรรม อุบายธรรมที่ยกภูมิจิตภูมิธรรมของใจของตนให้พ้นขึ้นมาจากหล่มลึก หล่มของกิเลสของอวิชชาที่ครอบงำอยู่

อวิชชาครอบงำจิตอยู่ มันบังคับขับไสให้เราคิดแต่เรื่องย่ำคิดย่ำทำ แต่เรื่องความคิดเดิมๆ ความคิดความเห็นเดิมๆ แล้วเราว่าเรามีความคิดความเห็นว่าอย่างไร เพราะอะไร เพราะว่าเราเป็นคนเราคิด เราว่าเราคิด เราพิจารณาอยู่ กิเลสมันหลอกในความคิดนั้น สุตมยปัญญาการศึกษาเล่าเรียนมาก็อย่างนั้น เพราะมันมีกิเลสคิดมาด้วย กิเลสนะความตัดแปลงความคิดเบี่ยงเบนจากความ เป็นจริง ความเห็นผิดมันเบี่ยงเบนให้ความเห็นนี้ผิดออกไป

การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน การจะทำใจให้สงบเข้ามา มันไม่สงบขึ้นมาเพราะอะไร ก็เพราะกิเลสมันกลบใจอยู่มืด มีมืดมิดจนการมองไม่เห็นสิ่งใดๆ เลย ทำไมเราไม่พลิกใจ เบี่ยงเบนใจของตัวให้ออกไปจากอำนาจของมันในบางขณะ ในเมื่อเราทำกำหนดพุทโธ พุทโธไม่ได้ เราทำความเห็นของเรา ทำให้ความเห็นนั้นเป็นกลางเพื่อจะรองรับธรรมอันนี้

ปัญจวัคคีย์ ก่อนที่ท่านจะออกไปหาพระพุทธเจ้า อุปัฏฐากพระพุทธเจ้ามาเพื่อรออันนี้ ขนาดใจนั้นเป็นธรรมแล้วนะ ยังต้องรอวิชาการอันนั้น แต่วิชาการอันนั้นมีอยู่ ปัญจวัคคีย์ว่าเรามี วิชาสมาธิ เราสมาธิ เราสมาธิ คือว่าโอกาสของเรามีอยู่ แต่ปัญจวัคคีย์นะ พระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นสงฆ้องค์แรก เป็นพระอรียเจ้าองค์แรกนะ เป็นผู้มีดวงตาเห็นธรรมเป็นสงฆ้องค์แรกของโลก ปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ไปแล้ว เป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้วนะ พ้นจากทุกข์ไปหมดแล้ว

แต่ขณะที่แสวงหาใจ เราต้องมาเทียบเคียงเข้ามาเพื่อจะให้เรามีคุณค่า หัวใจของเรามีคุณค่า มันก็จะมีโอกาสที่เราจะชวนชวาย มีทางก้าวเดินของใจ ไม่ใช่มีคณนธการอยู่ มีคณนธการ มรรคอรียสังขัง มรรค ๘ ก็มีคณนธ ๘ ด้าน เรามองไม่เห็นแสงสว่างที่จะพาหัวใจออกจากกิเลสเลย แม้แต่นิดเดียว

แต่ในเมื่อเรายังมีเพศของสมณะอยู่ เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนกัน พระนันทะ พระพุทธเจ้าไปเอาออกมาจากขนาดที่ว่ามีคณนธะ ยังสามารถพาพระนันทะ เข้าไปจนสิ้นกิเลสได้

เราเป็นลูกศิษย์ตถาคต เราบวชเป็นสงฆ้องค์หนึ่ง ทำไมเรายอมจำนนกับกิเลส ยอมจำนนกับอวิชาที่อยู่ในหัวใจเราได้อย่างไร มันหมดศักดิ์ศรีของลูกศิษย์ตถาคต ลูกศิษย์ขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันมีแต่อาชาไนยที่จะข้ามพ้นจากทุกข์ไปทั้งหมด แต่ความเห็นของเรา มันความเห็นอย่างไร นี่การให้กำลังใจ

การที่จะมีกำลังใจก้าวเดิน อุบายวิธีการ ความเห็นผิดมันมีคณนธการในหัวใจของเรา เราก็ต้องมีความเห็นถูกสิ ความเห็นถูก ความเห็นที่ถูกต้อง ว่าธรรมนี้เหนือโลก ปัญญาธรรม ความ เป็นธรรม ธรรมเหนือทุกๆ อย่าง เหนือทุกอย่างจนเหนือจนกิเลสยอมจำนนกับธรรม ไม่มีวิชาการ ใดๆ เลยที่กิเลสจะยอมจำนน กิเลสมันจะกลัวขนพองสยองเกล้าเท่ากับธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็มีอยู่แล้ว มีอยู่ที่ไหน

นี่ไง ความเห็นถูกต้องนะ สัมมาทิฎฐิ ความเห็นถูกต้องอันแรก มรรคข้อแรกเลย สัมมาทิฎฐิ สัมมาสังกัปปไป สัมมาอาชีโว เราเลี้ยงชีพผิดหรือถูก เพราะความเห็นเราผิด แม้แต่ทำ ความสงบเข้ามา ทำความสงบเข้าไป

ความเห็น เห็นของเด็กๆ เห็นของคนผู้ใหญ่ เห็นของนักวิชาการ
 เห็นของผู้ที่เจนโลก ผู้รัตตัญญู รัตตัญญูคือผู้รู้ โลกมานาน ผู้รู้โลกนาน รู้เห็นนาน เห็น
 มันจะต่างกัน คือว่ามันหลอกกันไม่ได้ มันเท่ากันกันด้วยความเห็น เล่ห์เหลี่ยมของวิชาการ เล่ห์
 เหลี่ยมของการบิดเบือน กิเลสมันออกมาจากใจ เราก็ต้องมีเล่ห์มีเหลี่ยมหลบหลีกมันไป

ถึงว่า ความคิด สุตมยปัญญาเป็นสุตมยปัญญา สุตมยปัญญาต้องพลิกเพลง ความพลิก
 เพลงใจของตน ความเอาใจของตนออกมาจากความมืดมนอนธการอันนั้นก่อน ความมืดมน
 อนธการนั้นมันถึงจะเข้ามาเป็นความสงบ เป็นความสงบนะ เป็นความสงบ

พอความสงบแล้วจิตมันสงบเข้าไป มันจะดื่มกินความสุขเข้ามาเรื่อย สุขเข้ามาเรื่อย
 เพราะมันจากความเร่าร้อน ใจร้อนทุกคนก็รู้ ความฟุ้งซ่านอันนี้รู้หมด แม้แต่การทำใจให้สงบ
 แล้วเสื่อมไป แม้แต่มีสมบัติแล้วสมบัติหลุดจากมือออกไปมันก็เป็นความทุกข์ แล้วมันเป็นอย่าง
 นั้นจริงๆ เพราะอะไร

เพราะ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายนี้แปรสภาพทั้งหมด ธรรมทั้งหลาย ความจำนี้
 แปรสภาพทั้งหมด ชั้น ๕ นี้แปรสภาพไป สัจจะมันเป็นอย่างนี้อยู่ ชั้นมันเป็นอย่างนี้อยู่ คนเรามี
 กายกับใจ มีธาตุ ๔ กับชั้น ๕ ชั้น ๕ มันก็เกิดดับ เกิดดับตลอดเวลา มันเกิดดับ

แต่ในเมื่อมนุษย์ปุถุชน มนุษย์ในทางโลก เขาศึกษาวิชาการมา มันเก็บสะสมตกผลึกไว้เป็น
 วิชาการ เพราะประสบการณ์ของชีวิตมันสะสมไว้สะสมไว้ วิชาการมันก็เจริญขึ้นมา ชั้น ๕ มันก็
 ไปจำๆๆ ของเขามา วิชาการทางโลกเรียนนะ เรียนคือเรียน เรียนทฤษฎีต่างๆ เรียนการจำมาจำมา
 นั้นวิชาการวิชาชีพ ถึงมันจะเจริญขึ้นมา ทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นมา ก็เรียนขึ้นมาเพื่อให้ทันกัน
 เท่านั้นเอง ทันกันมันทันในกรอบของกิเลส ในกรอบของกิเลส ในระบบของกิเลส

แต่ในเมื่อเราจะพ้นจากทุกข์ พ้นจากทุกข์ มันถึงว่ามันวิชาการที่ทำให้ใจนี้มันมีพลังงาน
 โดยพลังงานสะอาด พลังงานบริสุทธิ์ พลังงานสะอาดคือเป็นสัมมาสมาธิใจ เป็นมิจฉาสมาธิก็ยัง
 ได้ ถ้าจิตสมาธิมันสงบเข้าไป ความส่งออกรู้อื่นๆ นั้นนะ มันรู้ออกไป รู้ออกไป ความรู้ต่างๆ

อุปจารสมาธิ สมาธิมันกำหนด มันสงบเข้ามาแล้วส่งออกไป ส่งออกไป อันนั้นยังดีนะ มัน
 เป็นอุปจารสมาธิ มันเป็นธรรมดาของมัน แต่สติปัญญาเราใคร่ครวญทันเข้ามาให้สงบเข้ามา สงบ

เข้ามา ให้มันมีพลังงานก่อน สิ่งที่จะมีพลังงาน จิตที่สงบเข้าไป สงบเข้าไป มีพลังงานแล้ว พลังงานที่สะอาดแล้วถึงยกขึ้นวิปัสสนา

เพราะว่าจิต สมัยพุทธกาลในหลักการเขามีอยู่แล้ว ในความสงบอันนั้นนะ แต่เพราะเขาไม่มีมรรค มันเลยว่ามีแต่จิตสงบ จิตนี้เป็นพื้นฐาน ถึงบอกว่า ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม อันอย่างนั้นมันไม่สมควรแก่ธรรม มันปฏิบัติเพื่อความสุขในขณะที่ว่าไม่มีเทคโนโลยีที่จะทำให้สูงกว่านั้น มันเป็นอำนาจวาสนาของคนสมัยที่ยังไม่เจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เช่น กภาพเทวิล ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ ขณะอยู่บนพรหมณะ นี้ในธรรมวินัยมี พระไตรปิฎกมีอยู่ อยู่บนพรหมณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมานะ ลงมาจากพรหมเพราะเทวดาคืออกดีใจขึ้นไป ร่าลือขึ้นไป ได้ยินขึ้นมา ลงมาดู ยังเสียใจเพราะตัวเองต้องตายก่อนวิชาการนี้เกิดขึ้น

ถึงว่า อำนาจวาสนาของคนสมัยนั้น ที่ว่าทันพระพุทธเจ้าแล้วยอมเชื่อฟังก็มี ที่ว่ารู้อยู่ ทั่งๆ ที่ว่าเพราะเขามีจิตอันนี้ อันนี้สงบเข้าไปแล้วมันรู้ต่างๆ รู้ต่างๆ แล้วมันเป็นสัมมาใหม่ ถ้าเป็นสัมมาทำไมเขาไม่สามารถชำระกิเลสได้ละ มันรู้ต่างๆ มันรู้ ออก

ขนาดไปอยู่บนพรหม กภาพเทวิลอยู่บนพรหมเลย นั่นนะ สมาธิเป็นสมาธิอยู่ แต่ความส่งออก วิชาการอันนั้นมันไม่เข้ามาเป็นมรรค มันไม่รู้ภายใน มันไม่รู้ในเรื่องของวาระจิต ที่ว่ารู้วาระจิต จิตส่งออกทั้งหมด แต่รู้จิตของตัวเอง รู้กิเลส รู้วาระจิตของเขา รู้จิตคนนอก รู้เรื่องคนอื่น รู้เรื่องทุกๆ คน แต่ยกเว้นรู้เรื่องของตัวเอง

นี่ไง พอจิตสงบเข้ามาสงบเข้ามา มันก็ต้องมาดูตรงนี้ มาดูจิตของตัวเอง มาดูกิเลสที่อยู่ในใจของตัวต่างหาก เห็นคือเห็นกิเลส กิเลสมันอยู่ที่ไหน? มันอยู่ที่กายกับจิต ถึงการเห็นกายเห็นจิต นั่นคือตัวเห็นสิ่งที่กิเลสมันเกาะเกี่ยว กิเลสมันอาศัยกายกับจิตนี่เป็นที่อยู่อาศัย มันอาศัยกายและจิตนี่เป็นที่อาศัยของมัน มันเกิดดับพร้อมกับใจเรา

แต่จิตสงบของสมัยนั้น เขาสงบเข้าไป แล้วมันส่งออกคือว่าไม่เห็นกายกับจิต เห็นแต่เรื่องออกไปข้างนอก เห็นแต่เป็นเรื่องฤทธิ์ เรื่องปาฏิหาริย์ ฤทธิ์ต่างๆ ถึงว่ามันเป็นสิ่งที่เห็นผิด ความเห็นของเขาผิดเลยเพราะอะไร เพราะเขายังไม่มีความเห็นถูกต้องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธาน เป็นผู้ชี้แนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสยัมภู เป็นผู้รู้ รู้ด้วยตนเอง บุปเพนิวาसानุสติญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบุพเพนิวาसानุสติญาณ รู้การเกิดการดับ อดีตทั้งหมดของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ย้อนกลับไป จนถึงว่าจนจารึกไว้ในพระไตรปิฎก ตั้งแต่พระ เวสสันดรออกไป ๑๐ ชาติ บารมี ๑๐ ทศ ออกไปเรื่อยๆ ออกไปเรื่อยๆ ออกไป นั่นระลึกรู้ที่อยู่ ไป แล้วบอกกล่าวตอนเทศนาว่าการไว้ จดจำกันมาแล้วบันทึกไว้ในธรรมและวินัยที่เป็นองค์ศาสนา ของเรา

พระพุทธเจ้าขนาดส่งออกไปขนาดนั้น รู้จริงด้วยนะ รู้ตามนั้น รู้จริงก็แก้กิเลสไม่ได้ ความรู้จริงๆ อย่างนั้นก็แก้กิเลสไม่ได้เพราะมันไม่ใช่ความเห็น การเห็นกิเลส มันเป็นความเห็น การซับซ้อนของใจที่ใจเคยสะสมมา ผ่านออกไปทางสัญญาอันนั้น สัญญาเก่าของใจที่ย้อนๆ ากลับไป นี่ระลึกชาติ บุปเพนิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ สัตว์เกิดแล้วไปไหน อย่างที่กาฬเทวิล รู้อดีต ๔๐ อนาคต ๔๐ การเกิด ใครเกิดตายเกิดตายได้ ๔๐ ครั้ง อันนี้รู้ไม่มีที่สิ้นสุดนะ จิตดวงไหน ตายแล้วเกิดตายแล้วเกิด ยังมียืนยงอยู่ในพระไตรปิฎก

ขนาดที่ว่ามีโยมสมัยนั้นเขาเป็นขี้เหล้าเมายานั้นนะ แต่เวลาเขามีจิตใจที่ว่า ถึงเวลาเขาจะ ดับขันธุ์ เขาระลึกรู้ที่อยู่ เขามีความเห็นของเขาจริงว่าการชำระเห็นกายกับใจแยกออกจากกันตาม ความเป็นจริง ในสักกายทิฎฐิเขาปล่อย เขาเป็นพระโสดาบัน นี่พระพุทธเจ้าก็รู้ เอามาบอกไว้ใน ตำรา พระอานนท์ไปบิณฑบาต แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“คนๆ นี้ตายแล้วไปเกิดเป็นพระโสดาบัน เกิดบนสวรรค์”

ชวามหานครทั้งหมด ตีเตียนทั้งหมดเลย ในความเป็นอยู่ของเขา เลวเหลวไหลขนาดนั้น แล้วเขาจะปฏิบัติธรรมได้อย่างไร นี่บารมีคนไม่เหมือนกัน

“จตุปปาตญาณ” พระพุทธเจ้าเห็นการเกิดและการตาย ยังเห็นว่าการเกิดและการตาย นี่ยัง เห็นว่าการเกิดและการตายพร้อมกับเป็นพระอริยเจ้าขึ้นมาะ มันสำคัญยิ่งกว่าการเห็นว่าการเกิด และการตายกันด้วยจิตที่มีกิเลสพร้อมๆ กันไป มันเห็นไปอย่างนั้น แต่เห็นว่าการเกิดและการ ตายแล้ว ยังเห็นสิ่งที่ชำระกิเลสในหัวใจนั้น ยังชำระกิเลสไปได้ขั้นตอนหนึ่ง มีดวงตาเห็นธรรม พร้อมกับการตายนั้นด้วย นั่นจตุปปาตญาณ

เห็นไป เห็นไป เห็นไปทั้งหมดก็ไม่ใช่ ย้อนกลับมา จนย้อนกลับมา เอ๊ะ! อันนี้ก็ไม่ใช่ อันนี้ก็ไม่ใช่ จนเป็นอภิวักขณญาณนั่นนะ อภิวักขณญาณต่างหากเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด ชำระกิเลส ได้จริงตามความเป็นจริง ชำระกิเลสในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ก่อน อภิวักขณญาณทำให้กิเลสนี้สิ้นไป อวิชชาดับหมด ดับเกลี้ยงจากหัวใจ ดับหมดสิ้นจากใจ ใจนี้อึดเต็มตามความเป็นจริง อันนี้ต่างหากถึงได้ปฏิญาณตนว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ด้วยตนเอง เป็นสยัมภู ตรัสรู้ด้วยตนเอง ไม่ได้ฟังมาจากใครทั้งสิ้น ไม่มี ในโลกต่างๆ นี้ ๓ แดน โลกธาตุปัจจุบันนี้ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสวงหาเจอเป็นองค์แรก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงว่าประเสริฐขนาดนั้น

แล้วเราเป็นบริษัท ๔ เป็นภิกษุที่อยู่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันถึงว่าภูมิใจ มันน่าภูมิใจนะ ความภูมิใจ ความดีใจของตนเองที่ว่าเราเกิดมาเป็นสาวกแล้วธรรมเทคโนโลยีอันนี้มีอยู่ ธรรมมรรคอรียสัจจยังมีอยู่ มีอยู่เราต้องทำใจเข้าไปรับธรรมอันนี้ รับธรรมอันนี้เข้ามาแก้กิเลสอันนี้ ถึงว่าเป็นโอกาส แก่อกาศมันเป็นเรื่องที่มหาศาล

ในทางโลกเขาว่าให้โอกาสกัน ให้มีการแก้ไข ให้มีการดัดแปลงกัน เขาให้โอกาส คนที่ไม่มีโอกาส เขาไม่มีโอกาสเลย เขาทุกขร้อนอยู่ เขาไม่มีโอกาส เราเป็นนักรบ เป็นนักรบกับกิเลส ประกาศตนว่าเป็นนักรบอยู่แล้ว โอกาสของเราเต็มร้อยเลย โอกาสของเราเต็มๆ แก่อกาศมันถึงว่ามันน่าจะภูมิใจแล้ว ความภูมิใจอันนี้ถึงว่า ปัญจวัคคีย์อุปฐากอยู่เพราะรออันนี้

แต่เรามีอยู่แล้ว เราถึงว่าเรามีวาสนา มีวาสนาในการเข้าหามากกว่านะ แต่ปัญจวัคคีย์สิ้นกิเลสไปแล้ว เรายังไม่ทัน เราถึงเทียบไม่ได้ถึงวาสนาอันนั้น แต่วาสนาในโอกาสอันนี้เรามหาศาลแล้วเราจะทำได้เช่นนั้นไหม ในเมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกสำเร็จไปก่อน สำเร็จไปแล้ว เห็นธรรมก่อน แล้วไปพร้อมกัน ๕ องค์ พระปัญจวัคคีย์

เราก็เหมือนกัน ถึงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นครูของเทวดา ของมนุษย์ เป็นครูของเราด้วย อัญญาโกณฑัญญะ พระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เป็นสงฆ์องค์แรก เป็นสงฆ์รุ่นแรกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ต้องตั้งความมุ่งหมายของเรา เราต้องตั้งความมุ่งหมายของเราเพื่อจะเดินทางนั้นให้ได้

ถึงว่า กำลังใจมันจะเกิดขึ้นมา เราจำแนกแยกแยะออกว่า โอกาสของผู้ที่แสวงหาขนาดไหน เขายังเดินมาก้าวเดินกันอย่างไร แล้วเรากำลังเป็นสาวก จะว่าสุดท้ายก็ยังไม่สุดท้ายเพราะกึ่ง พุทธกาลยังเดินตามอยู่ ยังเดินตามอยู่ ยังก้าวเดินตามไป ไปว่าก้าวเดินตามขึ้นมาด้วยธาตุ ๔ แล้ว

ในเมื่อเรามาบวชในศาสนาแล้ว เราเป็นสมมุติสงฆ์ที่จะกำลังแสวงหาอยู่แล้ว เราก้าวเดิน เข้ามาครั้งหนึ่ง คือร่างกายเป็นพระแล้ว แต่หัวใจ หัวใจมันยังทุกข์ร้อนอยู่ หัวใจต้องก้าวเดินต่อไป เพราะว่าบวชแล้วมันบวชแต่ร่างกาย หัวใจยังไม่ได้บวช กิเลสมันไม่กลัว มันไม่กลัวการบวช บวช มาส่วนบวชร่างกาย เพราะกิเลสมันซุกอยู่ในนั้น

พระเราปฏิบัติมันถึงความทุกข์อยู่ มีความทุกข์ มีความกังวล มีความทุกข์ทั้งนั้นล่ะ เพราะว่ากิเลสมันยังอยู่ที่ใจ ถึงต้องบวชซ้ำอีกทีหนึ่ง “บวช” บวชด้วยมรรคอรียสัจจ บวชร่างกาย นี้บวชที่อุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ จตุตถกรรมญัตติขึ้นมาเป็นสงฆ์ แต่หัวใจจะทำอย่างไรให้กิเลสมันขาด ออกไปเป็นชั้นๆๆ ไป

ดูอย่างคฤหัสถ์ในสมัยพุทธกาลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วเห็น เห็นใหม่ ว่าเวลาดับขันธไปพร้อมกับเป็นพระอรียเจ้าขึ้นมา พร้อมกับดวงตาเห็นธรรมเขายังทำได้ แต่เพราะ หัวใจของเขา ความผิดถูกของใจสะสมมา การหาอยู่หากิน การประพฤติปฏิบัติมันเป็นความผิด ความถูก มันสะสมลงที่ใจ ใจนี้จะเหลืออยู่เรื่องบุญกุศลรับอยู่ที่ใจ ทำบาป ใจนั้นก็เป็นผู้รับไว้ ทำบุญ ใจนั้นก็เป็นผู้รับไว้

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเข้าช่องเข้าทาง ใจเป็นผู้รับไว้ เพราะอะไร เพราะใจมันได้สัมผัสความสุขมาเรื่อยๆ ใจมันมีความสงบเข้ามาเรื่อยๆ ใจมีความสงบ ใจมันเหลืออะไร? สิ่งที่สงบเข้ามาเป็นอาการของใจ อาการของใจจะฟุ้งซ่านออกไปทั้งหมด ใจ ของเราจะฟุ้งซ่านออกไปตามแรงยุแห่ของกิเลส จะหนักจะเบาอยู่ที่ว่ามันกระทบแรงหรือกระทบ เบา ความกระทบ เพราะใจเรามีอยู่ใช่ไหม ข้อมูลเดิมเรามีอยู่ใช่ไหม อาการต่างๆ ที่เข้ามากระทบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อยู่ป่าไม่เคยเห็นอะไรเลย ทำไมหัวใจมันกระทบอย่างนั้นล่ะ

กรรมคนมีนะ กรรมของคนไม่เหมือนกัน กรรมของนักปฏิบัติไม่เหมือนกัน การสะสมมา ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นการกระทบมา จริตนิสัยต่างกัน ความกระทบกระทบทั้งกันไม่เหมือนกัน กระทบ บางคนกลัวไปคนละอย่าง ขอกใจแสดงใจไปคนละอย่าง กลัวสัตว์ กลัวผี กลัวสาว กลัวไม่ เหมือนกัน บางคนไม่กลัวเลยนะ เรื่องสัตว์ไม่กลัวเลย กลับไปกลัวเรื่องวิญญาณ นี่ใจของคนไม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประธานธรรมไว้ ประธานธรรมไว้ ศาสนาพุทธเราเป็นศาสนาที่ประเสริฐ ถึงว่าสิ้นถึงความเป็นทุกข์ทั้งหมดได้ แต่ทำไมประชากรในโลกนี้มีที่พันล้านคน มีใครเขาสนใจขนาดไหน เขายังไม่สนใจกันขนาดนั้นเลย เขาสนใจแต่เรื่องของกิเลสมันพาเป็นใหญ่ กิเลสมันปิดตาอยู่ มันก็เอาแต่ความมักใหญ่ใฝ่สูง เอาแต่ความเร่าร้อนมาเผาใจ สุดท้ายพอจะถึงวันตายขึ้นมา ก็ว่าตายเปล่า

แต่ที่เราสละออกมาแล้ว เราสละออกมาเพราะเราเชื่อมาก่อน ความเชื่อ กับธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประธานไว้ ถึงว่าเป็น อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน วิธีการที่จะชำระล้างกิเลส นั้น ผู้ที่เป็นทุกข์ๆ ร้อนๆ อยู่ นั้น เป็นคนที่ก้าวเดินจากแดดเข้ามาหลบร่มเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ชี้ทางเท่านั้นเอง มีคนชี้ทางอยู่ ชี้ทางว่าไปออกไปข้างนอก จะไปถึงปลายทางขนาดไหน เลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวาออกไป บางคนไปก็ไปไม่ถึง เพราะมันไปเลี้ยวผิดซอ ไปเลี้ยวผิดซอ ไปเลี้ยวผิดที่ก็ไปไม่ถึงเป้าหมาย ทั้งๆ ที่คนบอกก็เคยไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน “บอก” มีสมัยพุทธกาลก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าสอนอย่างไร? ก็สอนแบบคนเลี้ยงม้า ถ้าใจมันคึกคะนองเหมือนม้าที่มันพยศ ก็ไม่ให้มันกิน ไม่ให้มันกินเลยนะ มันหิวขึ้นมา มันไม่มีแรงเอง มันต้องหยุดออกไป พอไม่หยุดออกไป พอมันไม่พยศนักก็ให้มันกินเล็กๆ น้อยๆ เพื่อจะฝึกมัน

ถ้าตัวไหนฝึกง่าย ให้กินตามธรรมชาติของมัน ฝึกง่าย ถ้าฝึกปานกลางก็ให้กินบ้าง อดบ้าง อิ่มบ้าง ถ้าจะฝึกไม่ได้เลยละ ไม่ได้ก็ต้องตายไป ไม่ได้ก็ตายไปหมายถึงไม่ฝึก ปล่อยให้เลย ปล่อยให้ตามมันเป็นไป ตามมันเป็นไปก็คือว่า ท่านปล่อยให้ฆ่าทิ้ง ฆ่าทิ้ง ก็ว่าไม่สนใจ แต่ไม่สนใจเหมือนกับฆ่าทิ้งเลย พระพุทธเจ้าไม่สนใจ ธรรมนี้ไม่สนใจ คนนั้นไม่มีโอกาส

แต่ที่เราสนใจ เราตั้งใจ แต่ธรรมที่ชี้ไปนั้นนะ มรรคอรียสังจัจจีไปถึงดับทุกข์นั้น เราเกาะอันนั้นไม่ติด ไม่ใช่เราไม่มีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาอยู่ในกำมือของทุกๆ คน กำมือคือใจ อำนาจวาสนาอยู่ที่ใจดวงนั้น ใจดวงนั้นถ้าไม่ได้สะสมบุญกุศลขึ้นมา ทำไมโอกาสมันถึงเป็นโอกาสทองขนาดนี้ เกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา เกิดทันตั้งแต่ครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้ทาง ชี้ทางมา เป็นผู้ชี้ทาง ทำไมมันเป็นไปไม่ได้ มันต้องเป็นไปได้ดี เป็นไปได้อีกก็ต้องหักเข้ามา

มันเป็นไปไม่ได้ เหมือนกับว่า ม้าตัวไหนที่มันพยศละ จิตดวงไหนที่มันพยศนักละ มันพยศ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังว่า ฝึกสอนกับพระนันทะ เปลี่ยนระบบแล้วใช้อุบายนั้น

เข้ามาสิ ใช้อุบายอย่างนั้น พลิกใจเข้าไปเลย พลิกใจเข้าไป ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่จะเข้ามา เข้ามา เข้ามา อุบายวิธีการเราต้องพลิกแพลงตลอด กิเลสมันไปพร้อมกับเรา กิเลสมันไปพร้อมกับ การประพฤติปฏิบัติ

เราว่าเราบวชแล้ว กิเลสมันจะขอบตัวลง เราจะปฏิบัติง่าย...มันไม่ใช่ มันอันเก่า กิเลสอันเก่า มันสุขใจ มันภูมิใจตอนได้สถานะ ตอนได้เป็นพระสงฆ์มา ตอนนั้นบุญกุศล การบวชเป็นพระ นี้มีบุญกุศลมาก แล้วเพราะว่ามาจรรโลงศาสนา มาจรรโลงศาสนาไว้ มาสืบต่อพุทธศาสนาไว้ แค่ว่าบวชก็ได้บุญกุศลแล้ว นั่นนะ มันอิมบุญอันนั้น มันก็มีความมีบุญกุศล เราก็สืบต่อมาได้ พอบุญกุศลนั้นอยู่นานไป นานไป มันชินชา พอมันชินชา จิตมันชินชา พอชินชาเข้ามันต้องให้มีบุญกุศลมากกว่านั้น มากกว่านั้น มากกว่านั้น อาหารที่เคยกินมันเบื่อกิน

เวลาจิตที่มันเป็นธรรม ถ้าจิตที่เป็นธรรม ต้องรับชวนชวาย รีบก้าวเดิน โอกาสนี้รีบก้าวเดิน ครูบาอาจารย์มีอยู่ ครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้นำอยู่ รีบก้าวเดินเลย รีบก้าวเดิน เข้าไป พยายามตั้งใจตั้งใจ สังเกตให้ได้ ทำใจให้ได้ กิเลสมันมาลู่ไหน มันทำให้เราเจ็บแสบ ถ้ามันสู้ไม่ได้ ขันติธรรม ขันติธรรมกดไว้ กดไว้ ตั้งใจกด กดไว้ ถ้ากดไว้ไม่ได้ พลิกออก พลิกออกเลย พลิกไปเรื่อยๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกเลย บอกว่า พระไม่ให้อยู่ในสถานทีนาน แล้วก็ไม่ให้เดินทางตลอดไป เห็นไหม ให้เปลี่ยนสถานที่ข้างนอก แล้วเปลี่ยนอารมณ์ของใจละ อารมณ์ของใจต้องเปลี่ยนเหมือนกัน เปลี่ยนอาการของใจ ใจมันเกาะเกี่ยวอยู่กับอารมณ์อย่างนี้ ต้องเปลี่ยน ต้องเปลี่ยน คิดตามมันไป ตกทะเล

เว้นไว้แต่ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราจะคิดให้เป็นปัญญาอบรมสมาธิ สติสัมปชัญญะให้มันคิดไป คูมันคิดไป คิดไปคิดไป เพราะว่าอะไร เพราะว่าถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธเข้ามา มันกำหนดได้ยาก ความกำหนดพุทโธ พุทโธ กำหนดได้ยากอันนั้นนะ เพราะว่าเวลามันเราร้อนแล้ว เหมือนกับกลางทะเลทรายหาน้ำได้ยาก หาน้ำได้ยาก พอหาน้ำได้ยาก น้ำมันมีน้อย हाल้าปาก

นี่ก็กำหนดพยายามพุทโธ มันฝืนกัน รุนแรงกันเกินไป ความรุนแรงเกินไป จิตมันรับมันไม่ไหว มันไม่ไหวก็ต้องคอยผ่อนมันไป ผ่อนให้ความคิดไหลออกไป สติสัมปชัญญะคูมันออกไป สุตมยปัญญา ความศึกษาเล่าเรียนมา คูมันไป คูความคิดมันก้าวเดินออกไป ทุกข์ๆ นั่นล่ะ คูทุกข์ออกไป ถึงที่สุดแล้วมันหยุดได้

โดยธรรมชาติของขั้น ๕ นะ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา คนทุกข์ถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องหมดนะ ต้องหยุดอยู่แค่นั้น ไม่เคยมีคนทุกข์จน...เว้นไว้แต่คนขาดสติ พอทุกข์มากๆ แล้วมันก็ทำร้ายตัวเองหมดไป นี่กว่ามันจะหมดไป มันกลับทุกข์มากไปอีกเพราะอะไร เพราะว่ามันสถานะที่ว่าทำกรรมไว้มาก ต้องไปรับทุกข์หนักๆ กว่านั้นอีก

แต่ถ้ามีทุกข์อยู่เฉยๆ นะ เรามีความทุกข์อยู่ คนเคยประสบทุกข์ทุกคนนะ ทุกข์ที่รุนแรงนี้แทบจะทนไม่ได้เลย เพราะอะไร มันเกิดแล้วมันตั้งอยู่ แล้วต้องดับไป เพราะมันเป็นไตรลักษณ์ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่และทุกข์ดับไป ทุกข์ไม่ใช่อันเดียวกันนะ ไม่ใช่อารมณ์อันนี้แล้วจะทุกข์จนตาย ไม่ใช่ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่และทุกข์ดับไป แต่ทุกข์มันเกิดตลอดเวลา ทุกข์ๆๆๆ มันเกิดตลอดเวลา เพราะเราไม่เข้าใจมัน นี่ความเห็นผิด มันเลยแก้ทุกข์ไม่ได้ไง

ถ้าความเห็นถูก มันเห็นว่าทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่และทุกข์ต้องดับไป ความจริงมันเป็นอย่างนั้น มันก็เลยกลายเป็นเหมือนกับไฟมันเผาอยู่ตลอดเวลา ไฟป่ามันเผาที่เชื้อที่มันไม่มีวันที่สิ้นสุด ไฟป่า เผาป่า เผาที่ป่าทึบมาก เผาอยู่นั่นละ ไฟรุนแรงมากไม่เคยดับเลย อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันยังมีวิชา มีความง่องอยู่ในหัวใจ มีความเห็นผิดอยู่ที่ใจ พอความเห็นผิดอยู่ที่ใจ ใจทุกข์เกิดขึ้น ไฟบรรลัยกัลป์มันเผาที่ใจแล้วมันเผาอยู่อย่างนั้น

ความคิดมันเกิดขึ้น ความคิดที่มันคิดว่าผิดๆ พลาดๆ ความเห็นผิด ความเห็นผิดทำลาย แม้แต่โอกาสการประพฤติปฏิบัติ ทำลายทั้งนั้น ความเห็นผิด พอมันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมันก็เผาใจ ความเห็นอันนั้น เผาทั้งความเห็นผิด เผาทั้งความไม่พอใจ เผาตัณหาทะยานอยาก สมุทัยมันต้องการให้ดับ ต้องการไม่ให้เป็นไป มันอยากจะซบมือเปิบ มันหวังแต่ว่าจะเอาแต่ความสุข เอาง่ายๆ มันจะเอาแต่ความมั่งง่าย

ความมั่งง่ายว่า สมာธิงมาอยู่ในใจเรา ความสุขจงมาอยู่ในใจเรา อะไรความง่ายๆ มาอยู่ในใจเรา เราประพฤติปฏิบัติธรรมก็ควรจะได้ความสุขแบบพระปัญญาวิคคีย์ ฟังธรรมจักๆ ก็มีดวงตาเห็นธรรมเลย พระอัญญาโกณฑัญญะ ธรรมจักๆ เราก็ท่องได้ สวดทุกวัน ทำไมใจมันไม่เป็นไป

นั่นนะ เพราะมันคิดง่ายๆ สติสัมปชัญญะมันไม่รอบคอบ

การประพฤติปฏิบัติธรรม การดูกายและจิต มันต้องดูความให้รอบคอบ ให้รอบคอบว่า ทั้งๆ ที่ความจริงมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วต้องดับไป ทุกข์ไม่ใช่เคยอยู่ตลอดไป ทุกข์ไม่ใช่เคยมีตลอดไป

ทุกข์เกิดดับเกิดดับตลอดเวลา แต่มันเกิดถี่ยิบถี่ยิบ เพราะมันมีเชื้อของตัณหาทะยานอยากตอนไม่ต้องการให้เป็นทุกข์ ไม่ต้องการให้เป็นไปที่มันจะเผาไหม้ แต่มันก็เผาไปด้วยสัจจะของมัน มันมีอยู่ตามความเป็นจริง มันมีเชื้ออยู่ มันจะไม่เผาได้อย่างไร มันก็ต้องเผาไปสิ

ทีนี้พอมันเผา สัจจะความจริงมันก็เกิดดับอยู่แล้ว แล้วทีนี้วิชาการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือว่าให้ดูเพื่อสร้างปัญญา ปัญญาธรรม ปัญญาธรรมต้องเข้าใจ รู้เห็นความคิด รู้เห็นขั้น ๕ มันทำงานโดยความเป็นจริง สังขารปรุงแต่ง ปรุงแต่อย่างไร มันมีเชื้อมาจากไหน แล้วเชื่อมันสืบต่อด้วยวิญญาณนี้มันประสานกันอย่างไร วิญญาณที่ประสานในขั้น ๕ มันหมุนไปนะ ให้ความคิดที่มันเผาไหม้ใจของตัวเอง มันเผาอยู่ตลอดเวลาที่มันมาจากไหน

ในเมื่อขั้น ๕ มันเป็นความคิด มันเป็นทางเดินของความคิด ความคิดหนึ่ง อารมณ์มันมีขั้น ๕ พร้อมอยู่แล้ว ขั้น ๕ กับธาตุ ๔ ธาตุ ๔ คือร่างกาย ร่างกายคิดไม่ได้ แต่หัวใจอยู่ในร่างกายนั้น หัวใจนั้นเป็นขั้น ๕ สมมุติคือคำพูดที่รู้กันภายนอกก็อาศัยขั้น ๕ นี้แหละ แต่มันอาศัยขั้น ๕ ที่เป็นผลของขั้น ๕ สมมุติข้างนอกนี้เป็นผลของขั้น ๕ ขั้น ๕ หมุนไป ขั้น ๕ จำไว้ สัญญาจำไว้เขียวแดง เหลืองแดงก็ต้องไปคุยกันเขียวเหลืองแดง สืบต่อกับสมมุติข้างนอกบัญญัติคือขั้น ๕

ขั้น ๕ คือสัญญาคือความปรุงความแต่งอยู่ภายใน ความปรุง ความแต่ง มันสืบต่อเนื่องกัน วิญญาณรับรู้ วิญญาณรับรู้ก็เวทนาพอใจ ไม่พอใจ ไม่พอใจยิ่งเผา ทั้งๆ ที่มันเกิดดับเกิดดับ เห็นหรือไม่เห็นมันก็เป็นอย่างนี้

แต่ในเมื่อปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วบอกวิธีการไว้ ทำไมสติ สติมันไม่มี ของมันเป็นจริงอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าความเห็นตรง ความเห็นถูกต้องมันก็ต้องเห็นตามความเป็นจริงสิ เห็นตามความเป็นจริงมันก็ต้องปล่อยวาง ขั้น ๕ มันจะสืบต่อไปไม่ได้สิ กิเลส มันอาศัยขับเคลื่อนไป อาศัยที่ว่ามันเผาไหม้อยู่ที่นั่นนะ กิเลสตัวเผาไหม้มันมีเชื้อ ในเมื่อทุกข์มันเกิดขึ้นมันก็เผาอยู่ สัจจะมันเผาอยู่อย่างนั้นอยู่แล้ว ถ้าเผาขึ้นมาที่หัวใจ เราร้อน เราร้อน เราร้อน ความเห็นใครถูก

ความเห็นผิด ความเห็นผิดทำให้เราทุกข์ ความเห็นเราผิด ถึงบอกว่า ไม่อากาติโก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อากาติโก ธรรมเป็นอากาติโก ไม่มีกาล ไม่มีเวลา จะยืน เดิน นอน จะนั่ง จะคิดอย่างไร ไม่มีกาล ไม่มีเวลา

แต่ทำไมเหนียวรั้งมาประดับใจไม่ได้ มันเผาไหม้อยู่ตามความเป็นจริงโดยกิเลสใจใหม่

แต่ถ้ามีกรรม น้ำดับไฟเข้ามาดับ ล้างจะรู้ตามความเป็นจริงมันจะปล่อยหมด เห็นตามความเป็นจริง ความจริงความเห็นถูกต้อง ความเห็นถูกต้องกิเลสมันต้องอาย กิเลสคือสังโยชน์ มันเกิดดับเกิดดับพร้อมกับใจอยู่ เกิดดับเกิดดับพร้อมกับอารมณ์ที่มันเป็นทุกข์ๆ อยู่ นั่นนะ ความเห็นผิด

ความเห็นผิดคืออะไร? ก็คือกิเลส

สันดาน สันดานที่สะสมมา สันดานการเกิดการตายมาแต่ละภพแต่ละชาติ สะสมการเกิดการตาย สะสมมาจนเป็นสันดาน สันดานมันเป็นไปโดยธรรมชาติ ความคิดนี้ ความทุกข์นี้มันก็เป็นเกิดดับเกิดดับเป็นธรรมชาติของมันอยู่ แล้วก็ก็เป็นเราใจใหม่ เราก็ยึดว่าเป็นเรา เราคิดถูก เราคิดดี เราคิดถูกคิดดี มันเลยความเห็นผิดๆ ผิดก็เลยไปค้านกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า งดกัน งดกับธรรมะ

แล้วกิเลสใหม่มันจะไปชนะธรรมละ กิเลสใหม่มันจะจัดธรรมแล้วมันจะเป็นศาสดาองค์ใหม่ ศาสดาของกิเลสที่ใหม่มันจะมี ศาสดาของกิเลสก็มีแต่หัวใจเรานั้นละ อวิชชานั้นละ

มันเป็นไปไม่ได้ มันฝันโลกไปอย่างไร มันฝันความจริงไปอย่างไร โลกเขายังยอมรับความจริงกัน เราเป็นพระเป็นสงฆ์ เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำไมจะเอากิเลสของเราไปขัดกับธรรมของพระพุทธเจ้าให้ได้อย่างไร มันก็ต้องทุกข์เจ็บแสบปวดรื้อนไปอยู่อย่างนั้น ในเมื่อเรายึดกิเลส จะเอากิเลสไปชนะธรรม เป็นไปไม่ได้

ต้องทำใจให้เป็นกลาง มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปาทาตามร่องตามรอยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่มัชฌิมาของเรา มัชฌิมาของเรามันเข้าข้างกิเลสทั้งหมด มัชฌิมาของเรามันอ่อนแอ มันจะนอนจม ถ้ามัชฌิมาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ม้าอาชาไนย ม้าอาชาไนยมันจะฝึยกายฝึกงายขนาดไหน แต่มันเป็นอาชาไนย มันต้องวิ่งได้ระยะทางไกล

หัวใจที่จะเข้าไปถึงธรรมมันต้องเข้มแข็งสิ มันต้องเข้มแข็ง มันต้องกัดก้อนเกลือ มันกัดทุกอย่าง กัดเพชรกัดพลอยขาดหมด นี่ความเข้มแข็งของใจ ความเข้มแข็งมันก็ทำให้หลักยืนเราดี หลักยืนเราดี เราก็ดูใจเราให้เห็นจะๆ ใสนี้หลักมันอ่อนแอ หลักปักขี้เลน อารมณ์ก็วูบวาบ วูบวาบไปนะ แล้วมันจะเอาความสุขมาจากไหน นี่ไง ความเห็นผิด ความเห็นผิดมันจะเผาผลาญเราก่อน

ถ้าความเห็นถูกนั้นมันเป็นตั้จะความจริงอยู่แล้ว อริยสัจนี้ของจริงเลย อริยสัจ ของจริงอยู่
อย่างนั้น จริงอยู่โดยเรารู้หรือเราไม่รู้ก็เป็นของจริงอยู่อย่างนั้น ทำไมว่าจริง นี้เรารู้หรือเราไม่รู้ละ
เราทำไมจะไม่รู้ เราอ่านพระไตรปิฎกทั้งตู้ก็ได้ อ่านพระไตรปิฎกมาเพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจ มัน
ก็เทียบเคียงเป็นเหมือนที่เราหมดเลย นี่จินตมยปัญญา

“สุตมยปัญญา” เป็นการว่าเป็นบัณฑิต เป็นนักปราชญ์ สุตมยปัญญา นักปราชญ์ของโลก
เขา

“จินตมยปัญญา” จินตมยปัญญาเกิด เราต้องมีจินตมยปัญญา ไคร่ครวญเข้าไปเรื่อย
ไคร่ครวญเข้าไป ไคร่ครวญเข้าไป ไคร่ครวญตามกระแสของกิเลส ไล่ต้อนกิเลส ให้กิเลสไม่ให้มัน
แผ่ผาดโผนออกมาครอบคลุมเราทั้งหมด ไล่ต้อนให้กิเลสมันยุบยอบตัวเข้าไป ให้มันมีพื้นที่ว่าง
ให้เราได้หายใจ ผ่อนใจบ้าง ให้เราได้หายใจ ผ่อนใจพ้นจากความทุกข์ได้เป็นคราวๆ ไป นี่มันต้อง
ไล่ต้อนเข้าไป การไล่ต้อนนี่จินตมยปัญญา จินตมยปัญญาถึงไล่ต้อนกิเลส ให้สงบตัวเข้าไปได้บ้าง

พอสงบตัวเข้าไปได้ มันถึงจะเห็นอาการขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ ด้วยตามความเป็นจริง ด้วยตาม
ความเป็นจริง ความเห็นถูกต้องมันจะเกิดขึ้นตั้งแต่ตรงนี้ขึ้นไป ความเห็นถูกต้อง เห็นกายและจิต
ตามความเป็นจริง ถึงจะเป็นชัชฎุมิ จะเริ่มวิปัสสนา

ถ้าไม่เห็นกายและจิตตามความเป็นจริง มันจะเห็นด้วยกิเลส มันเห็นออกหมด ความเห็นที่
ส่งออกมานั้น ความเห็นส่งออก แม้แต่นักปฏิบัติอยู่ แต่ยังมีความเห็นผิดอยู่ ทำให้ตัวเองเข้าไม่ถึง
ธรรม ความไม่เข้าถึงธรรมมันก็เป็นจินตมยปัญญา จินตนาการ เป็นวิปัสสนิก ความเป็นวิปัสสนิก
เข้าใจว่าตัวเองถึงธรรมก็เป็นความเข้าใจแต่ไม่เป็นตามจริง

ความเข้าใจว่าอันนี้เป็นธรรมก็จมอยู่ตรงนั้นนะ จมอยู่กับตรงนั้น หัวใจไม่มีการพัฒนาขึ้น
มา เพราะว่าสิ่งนั้นเป็นผล เข้าใจว่าจินตมยปัญญานี้เป็นผล ความว่าเป็นผลมันจะก้าวเดินไปไหน
เราเข้าใจว่าเราทำงานเสร็จหมดแล้ว เราจะวางใจแล้วเราจะสบายใจ เพราะถือว่าความกังวลทุกๆ
อย่างสิ้นสุด จินตมยปัญญามันถึงตรงนั้น มันถึงว่าตรงนั้นบ๊ีบเห็นว่าอันนี้เป็นความจริง ก็หยุดอยู่
แค่นั้น

แต่จินตมยปัญญา ความเป็นนักปราชญ์ ความเป็นคนที่อยากจะพ้นทุกข์ ความเป็นลูกศิษย์
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องเป็นสุภาพบุรุษ ต้องเทียบต้องเคียงความเห็นของตนเข้ากับ

ลึกลับจะความจริงอันนั้น ลึกลับจะความจริงอันนั้นว่า สิ่งใด ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมนั้น ธรรมถึงเข้าถึงใจดวงนั้น สมควร แล้วมันสมควรด้วยจิตตมยปัญญา มันยังไม่เกิดภาวนามย ปัญญา

การเห็นกายเห็นจิตในตรงนั้นถึงจะเห็นตามความเป็นจริง ไม่ใช่เห็นด้วยตาเนื้อ มันจะเห็น ด้วยตาในเพราะจิตตมยปัญญาไล่ต้อนกิเลสเข้าไปให้เกิดความสงบขึ้นมาแล้ว ต้องเกิดความสงบ ความสงบนั้นเป็นเอกัคคตารมณ์ ความสงบนั้นเป็นพื้นฐาน มีพื้นฐาน มีเครื่องมือ

แต่ถ้าเป็นจิตตมยปัญญาหรือปัญญาการใคร่ครวญเข้ามาแล้วปล่อยหมด ปล่อยหมด มันไม่มี พื้นฐาน ไม่มีพื้นฐานคือไม่มีเอกัคคตารมณ์ มันจะว่างไปหมดเลย ว่างไป ว่างไป เข้าใจว่าเป็นผล พว้างไป จินตนาการเกิดขึ้น จิตตมยปัญญาก่อเกิดขึ้น จินตนาการเกิดขึ้น จะเห็นรู้ภพรู้ชาติ

ความรู้ภพรู้ชาติอันนั้น รู้แบบผู้ปฏิบัติ ไม่ใช่เข้าถึงตามความเป็นจริง เห็นบางโอกาสจะมีจริง ส่วนหนึ่ง ผิด ๕๕ เปอร์เซนต์ เห็นจริงหนหนึ่ง ผิดถึง ๕๕ หน แล้วมันจะมีประโยชน์อะไรกับการ ชำระกิเลสละ ความเห็นอันนั้นไม่ใช่การชำระกิเลส

การชำระกิเลสต้องเห็นกิเลส กิเลสอาศัยอยู่ที่กายกับใจตามความเป็นจริงนะ ไม่ใช่อาศัย กายที่เราเห็นกายกัน อันนี้เป็นสุตตมยปัญญา สุตตมยปัญญาที่จับกายด้วยกายเนื้อกัน เอามือจับมือจะ รู้สึกว่ากาย เข้าใจว่ากายนี้ กายนี้เป็นความเข้าใจ ไม่ใช่ความจริง

ความจริงมันถึงจะชำระปล่อยวางได้ตามความเป็นจริง ความเป็นจริงอันนี้คือความจริง ภายใน ความจริงอันนี้คือการยกขึ้นวิปัสสนา ยกขึ้นวิปัสสนาในกายกับจิตใจ

การทำเข้ามา การไล่ต้อนกิเลสเข้ามา การไล่ต้อนกิเลสเข้ามาด้วยความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่ถูกต้องเพราะเรามีครูมีอาจารย์ที่ถูกต้อง เรามีธรรมและวินัยในคู่พระไตรปิฎกที่ว่าเป็น ครูอาจารย์ที่ถูกต้อง แต่ความเห็นเราผิด เราก็ผิดมาตลอด ทุกคนต้องผิดมาตลอด ความผิดมาตลอด อันนั้นเป็นครู เป็นครู ทำให้เราเรียกว่า เราทำแล้วยังมีความผิดพลาด เรามีความผิดพลาด เรามี ความหลงผิดหลงถูกมา ต้องเป็นอย่างนั้นเพราะเป็นนามธรรม

ความเป็นนามธรรม มันจะจับต้องเทียบเคียงได้ยาก เพราะเป็นนามธรรม ๑

๒. มันมีกิเลสความเห็นเข้าข้างตัวอีก ๑ ความเห็นเข้าข้างตัวว่าสิ่งนี้มันน่าจะเป็นจริง สิ่งนี้เราไม่เคยพบไม่เคยเห็น

กิเลสมันแสดงตัวอยู่ขณะที่ว่าเริ่มประพฤติปฏิบัติเข้าไป แต่มันก็มีโดยสัจจะ มันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว เราไม่ควรจะไปกำหนดว่าไม่ควรมึกับเรา ไม่ควรจะว่าเอาสิ่งนี้มาเป็นเครื่องให้บั่นทอนความน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราเป็นคนที่ว่าวาสนาน้อย

วาสนามากหรือวาสนาน้อยทำไมก้าวเดินมาถึงที่ว่าขนาดว่าจินตมยปัญญามหุณ จินตมยปัญญามหุณ มหุณแล้วเห็นกายกับจิต “เห็นกายกับจิต” ฟังสิ การเห็นกายกับจิต มันจะเห็นนะ เห็นเป็นรูปเป็นร่าง จิตก็คือจิต เป็นก้อนของจิต เป็นความรู้สึก ความรู้สึกแยกเป็นขั้น ๕ เลย เห็นกายก็เห็นเป็นภพกาย อะไรในอวัยวะ ๓๒ ประการ สิ่งใดก็ได้เห็นเป็นกาย เห็นแล้วมันสะท้อนถึงหัวใจ เห็นตามความเป็นจริง มันจะเห็นแล้วสะท้อนถึงใจ

เพราะกิเลสมันมีอยู่ที่ใจ สิ่งที่ว่ากิเลสมันอาศัยกายและใจ อาศัยหัวใจของสัตว์โลกอยู่ อาศัยหัวใจของพระภิกษุที่กำลังวิปัสสนาอยู่นั้นละ มันอาศัยอยู่นั้นแล้วมันเป็นเจ้าวัฏจักร มันอหังการว่ามันเป็นเหนือโลกเหนือสงสาร เหนือวิภวภูมาตลอดเลย มันถึงว่ามันมีอำนาจมาก อำนาจเหนือเรา มันถึงว่าเป็นผู้ใช้เราให้เราทุกข์ยากแสนเข็ญอยู่นี่ไง

ฉะนั้น พอจิตนี้เข้าไปเห็นมันเท่านั้นละ มันถึงได้ต้องมีการสะท้อนร้อนลั่น การเห็นกายและเห็นจิตในครั้งแรกมันสะท้อนร้อนลั่นเพราะว่าเห็นที่อยู่ของอวิชา เห็นที่อยู่ของอวิชา เห็นที่อยู่ของเจ้าวัฏจักร เห็นที่อยู่นะ การเห็นที่อยู่ กิเลสอยู่ที่นั่น

ทีนี้วิปัสสนาหมายถึงว่าสะท้อน สะท้อนถึงกิเลสหมด พอเห็นแล้วหลุดไม่หลุดมือไปก็พยายามสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาให้จับต้องได้ ให้เห็นกายและจิตขึ้นไป ย้อนขึ้นไป ย้อนขึ้นไป ชำระล้างกิเลสไปเรื่อยๆ ภาวนามยปัญญามันถึงจะเกิดตรงนี้

ภาวนามยปัญญามันมีเฉพาะในศาสนาพุทธเรา นี่ ภาวนามยปัญญาเป็นธรรมารุชอย่างเอก เป็นความเห็นที่ถูกต้องที่มีขณิมาปฏิบัติ ในมรรคอริยสัจจ ในธรรมจักรอย่างยอด ยอดอยู่ในศาสนาพุทธของเรา นี่ เห็นไหม ภาวนามยปัญญาเกิดตรงนี้ ความเห็นที่ถูกต้องคือความเห็นตามมรรคอริยสัจจอันนี้ นี่คือการเห็นที่ถูกต้อง

ความเห็นที่ถูกต้อง มันจะเริ่มวิปัสสนาไป ความวิปัสสนาไปมันจะเริ่มชำระกิเลส ความชำระกิเลสที่มันอยู่ในใจที่ว่ามันมีเชื้อมีใจที่โดนไฟเผาอยู่ตลอดเวลา ที่มันทุกข์ๆ ร้อนๆ อยู่ที่นี่แหละ สิ่งที่มันทุกข์ๆ ร้อนๆ ทำให้เราทุกข์ใจอยู่นี้ แต่พอภาวนามยปัญญามันเริ่มหมุนไป หมุนไป ธรรมจักร จักรของธรรมได้หมุนแล้ว มันจะเริ่มทำลายไอ้เชื้อใจอันนี้

ถ้าทำลายเชื้อใจอันนี้ตามความเป็นจริงนะ ภาวนาไป ล้างไป กิเลสมันขนาดเข้าถึงตัวมันแล้ว มันเป็นการตะลุมบอนกันแล้วละ จากทำปัญญาอบรมสมาธิ จากทำสมาธิอบรมปัญญา นี่พยายามจะเข้าหาตัว หาพื้นที่ เริ่มเข้าไปในกายกับจิต ในที่อยู่ของอวิชชา ที่อยู่ของเชื้อของใจของสิ่งที่เริ่มต้นของความทุกข์ที่ทำให้เราทุกข์ร้อนแสนเจ็บนี้

นี่เราเข้าไปจนถึงแล้ว เป็นการตะลุมบอน เป็นการต่อสู้กันระหว่างตัวต่อตัว อาวุธ จับดาบ ปลายปืนทหาร ทหารกำลังต่อสู้กันนะ มันเป็นการตะลุมบอนกันอยู่ ความตะลุมบอนกันอยู่เราต้องวิปัสสนา เราต้องใช้ความละเอียดรอบคอบเข้าไปเป็นทับทิวศูณ ความละเอียดรอบคอบ ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในปัญญาของเรื่องว่าต้องทุ่มทั้งตัวเลย ความทุ่มลงไปทั้งตัว ทั้งความคิดทั้งหมดอย่างทุ่มลงไปจุดของเชื้อใจที่มันพาเราทุกข์อันนั้นนะ นั่นคือภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญาหลงหมุนก้าวเดินไป เห็นไหม ไฟสุมขอน ไฟลองได้ติดขึ้นมาจากปลายขอนข้างใดข้างหนึ่ง มันต้องไหม้ไปทั้งขอนนั้นนะ นี่ไฟที่ติดขอนนั้น แต่มันติดยากเพราะขอนมันขอนใหญ่ ขอนมันขอนใหญ่ ๑ แล้วเชื้อไฟเรามีแต่หญ้ามีแต่ฟาง มันวูบวาก็ดับไป มันยาก มันยากตรงนี้ มันยากตรงที่ว่าเราจะทำอย่างไรให้ธรรมจักรนี้เคลื่อนหมุนไป ความเห็นที่ถูกต้องตามจักรของธรรมหมุนไปโดยธรรมชาติของธรรมจักรอันนั้น

พอหมุนไป พอเริ่มไฟสุมขอน มันติดที่ขอน ใจมันเริ่มโดนเผาไหม้ เชื้อภพเชื้อชาติโดนเผาไหม้ ในสัปดาห์ปฏิญจะเห็นกายว่าผิด เห็นกายว่าเป็นเรา มันยึดมันถือมัน สัมผัสที่มันมัดอยู่นั้นนะ มันโดนธรรมจักร โคนภาวนามยปัญญา โคนความเห็นถูกต้องเริ่มจุดติด มันเผาไป เผาไป นี่ภาวนามยปัญญาก้าวเดิน ความก้าวเดินอันนี้มีสติสัมปชัญญะพร้อม หมุนไปเรื่อยๆ หมุนไป หมุนไป หมุนเข้าไป หมุนในอะไรล่ะ?

ในขั้น ๕ ก็เกิดดับ เกิดดับ เป็นอนิจจัง เป็นไตรลักษณ์ สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นต้องเป็นอนัตตา เป็นไตรลักษณ์ถ้าพิจารณาขั้น ๕

ถ้าพิจารณากาย กายนี้จะแปรสภาพให้เห็นเดี๋ยวนั้น ความแปรสภาพให้เห็นเดี๋ยวนั้น ไม่มี มิติ ไม่มีกาล ไม่มีเวลา การหลุดมือ การที่มีเชื้อไขหลุดออกไปต่อหน้าต่อตา การเห็นต่อหน้าต่อตา ที่มันหลุดออกไปนั้นคือปัจจัยตั้ง รู้ขณะนั้น ความรู้ขณะนั้นมันจะสลดสังเวช จะปล่อย สังโยชน์ มันเกิด ๆ ดับ ๆ อยู่พร้อมกับความคิด มันอยู่ละเอียดกว่าความคิด มันเป็นความเกิดความดับ มันเป็น กระแสเฉย ๆ มันเป็นความที่ผูกขึ้นมาพร้อมกับความคิด

ปัญญาที่หมุนเข้าไปที่มันเป็นภาวนามยปัญญาณะ มันเป็นธรรมจักรที่ว่ามันเป็นธรรมชาติ ของความคิด ไม่ใช่ความคิดเรา เพราะความคิดเรามีเราอยู่ มันถึงมรรคไม่สามัคคี ความสามัคคีของ มรรคอรียสังขังหมุนออกไปนั้นนะ มันถึงจะไปชำระสังโยชน์ตัวนั้นได้ ชำระสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด

“สักกายทิฏฐิ” ทิฏฐิเห็นกายกับใจว่าเป็นเรา เห็นว่าเป็นอันเดียวกัน แต่ในคำราบอกไว้ เรา ก็เชื่อตามคำเรา เป็นสุดมยปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ จินตมยปัญญาก็ชำระกิเลสไม่ขาด ภาวนามย ปัญญาต่างหาก เพราะมันเข้าไปถึงเนื้อ เนื้อของใจดวงนั้น เนื้อของการเกิดดับและผูกต่อกันนั้น นั้นภาวนามยปัญญาเข้าไปแล้วถึงทำลายตรงนั้นขาดออกไป ขาดเป็นสมุจเฉทปหาน กายกับใจ แยกออกจากกัน ชันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ ๕ ทุกข์ไม่ใช่ใจ ใจไม่ใช่ทุกข์ แยกออกจากกัน ความสุขเกิดขึ้น จากทุกข์ ๆ นะ จากความทุกข์ ความกระเสือกกระสน ความสุขอันนี้เกิดขึ้น

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” พระอัญญาโกณฑัญญะรู้ธรรมอันนั้นนะ ยี่ กิณฺจิ สมุทฺถมมํ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับทั้งหมด มันดับไป ธรรมคามันก็เกิด ดับอยู่ธรรมชาติของมัน แต่เราไม่เห็น แต่ในเมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะเข้าไปเห็นในหัวใจของ ท่านเอง ท่านรอมมา ๖ ปี แล้วก็พึงรั้มจักฯ

เราเพียงแต่ทำใจเข้าไปให้ได้ เราบวชมาก่อนก็ปีแล้ว มันต่างกัน คนที่เขามีใจเป็นพื้นฐาน เขาพยายามรอรธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ธรรมประกาศมา ๒,๕๔๓ ปี หัวใจเรา มันควรจะได้รับธรรมอันนั้น แล้วเราก็มานั่งบวช บวชกันมาเพื่อจะชำระ เพื่อจะให้รู้จริงตามนี้

ถ้ารู้จริงตามความเห็นถูกต้อง ความเห็นนี้ถูกต้อง เอาความสุขมาให้กับดวงใจดวงนั้น ความเห็นที่ถูกต้อง ให้ใจดวงนั้นมีความสุข ให้ใจดวงนั้นรู้สภาวะตามความเป็นจริง ไม่ต้องให้ ธรรมชาตินี้เข้าข้างเรา ไม่ต้องให้ใครมาทำให้เราออกพอใจ มันเห็นธรรมมาเป็นธรรม ตัวเองก็มี ความสุขเกิดขึ้นตามความเป็นจริงในใจของตน ยังเป็นผู้ชี้แนะเขาได้อีก เป็นที่พึ่งของสัตว์โลกได้อีก

เพราะอะไร เพราะว่ามันก็ปรากฏที่รู้จริง นักปราชญ์นะ รู้จริงตามความเป็นจริง ถ้านักปราชญ์จาก มันจะไปแนะนำใครได้ละ มันก็เป็นทุกข้ออยู่ในหัวใจ ในหัวใจก็มีแต่ความทุกข์ ในหัวใจก็มีแต่ความกังวลนะ ไฟสุ่มอยู่ที่ใจ แต่มันหน้าขึ้น ขึ้นแต่หน้าแต่อกตรม

แต่นักปราชญ์ที่รู้สัจจะ รู้ตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริง เห็นตามมัชฌิมาปฏิปทา นี่มันรู้จริงในใจ รู้จริงตั้งแต่เริ่มต้นของความคิดอันนั้นนะ เชื้อของสิ่งที่ผูกต่อกันขาดไป ฟังสิ เชื้อของสิ่งที่ผูกกายกับใจที่ว่าเป็นสักกายทิฎฐิที่เห็นว่ามันเกาะเกี่ยวกัน ตั้งโยชน์ที่ยึดว่ากายเป็นเรา ขาดออก มันโดนทำลายออก สิ่งที่ประสานกันเป็นความคิดออกมา โดนทำลายออกไปเลย ขาดออกไปเลย มันไม่มี มันต่อกันไม่ได้

แต่มันเป็นนามธรรม ความที่ยังกลับมาสืบทอด ยังสืบทอด ยังสมมุติ ยังบัญญัติ ยังเป็นเป้าหมายที่ว่าสื่อกันได้ ความสื่อกันได้นี้เหมือนต้องว่าผู้รู้กับผู้รู้เขาสื่อกัน ถ้าผู้รู้กับผู้รู้สื่อกัน ความหมายก็ตรง ถ้าคนหนึ่งรู้อีกคนไม่รู้ สื่อบางไรก็ไม่ตรง ไม่ตรงความเป็นจริงนั้น

ความเห็นตรงกับความเห็นตรง จะสื่อกันรู้ ความเห็นไม่ตรงกับผู้เห็นตรง จะสื่อบางไร มีแต่สื่อกันขึ้น สื่อบ้างผู้ที่ไม่ตรงยกขึ้นตรง อันนั้นถูกต้อง แต่ถ้าจะสื่อบ้างเพื่อจะให้ตรงกัน มันตรงไม่ได้เพราะความเห็นต่างกัน ความเห็นคนละขั้วมันจะตรงกันไม่ได้

แต่ถ้าปฏิบัติ เราชาวพุทธ เราเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า เป็นพระที่สมควรกับปฏิบัติ มันเป็นโอกาสมากนะ แล้วทำให้เห็นตรงได้ เห็นตรงได้เลย มันเป็นธรรมเป็นกลาง ธรรมนี้เป็นของกลางแล้วแต่อำนาจาสนา แล้วแต่ความวิริยอุตสาหะของผู้ที่ต่างหาก อำนาจาสนาพร้อมอยู่แล้วพร้อม ถ้าไม่พร้อม ไม่ได้มาเป็นนักรบหรือ นักรบนี้อำนาจาสนาต้องพร้อม อารูททุกอย่างพร้อมหมดเลย

ถึงว่า อำนาจาสนา ขาดแต่ความจริงจัง อุบายวิธีการพร้อมหมด ครูบาอาจารย์ที่จะชี้นำมีอยู่แล้ว มีอยู่แล้ว ขอให้เหมือนมีหมอ ขอให้คนไข้ป่วยมาสิ ให้คนไข้ป่วยมา หมอจะรักษา แต่คนไข้ไม่ได้ป่วยด้วยโรคของร่างกาย มันป่วยด้วยโรคของใจ หมอที่รักษานี้ รักษาที่...(เทพีสันสุดเพียงเท่านั้น)